

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM

Geografia
Poziom rozszerzony

Listopad 2011

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
1.	Czynnik rzeźbotwórczy: lodowiec górski (lód). Proces rzeźbotwórczy: erozja (egzaracja).	0–2	2 pkt – poprawne wypełnienie dwóch kolumn 1 pkt – poprawne wypełnienie jednej kolumny 0 pkt – niewypełnienie żadnej kolumny lub wypełnienie niepoprawne
2.	1. Podejście pod Nosal (początek szlaku – Nosal), 2. Podejście pod Kasprowy Wierch (Myślenickie Turnie – Kasprowy Wierch). Uzasadnienie: Ponieważ pokonujemy na krótkim odcinku dużą różnicę wysokości.	0–2	2 pkt – podanie dwóch odcinków oraz poprawne uzasadnienie 1 pkt – podanie dwóch odcinków, ale niepoprawne uzasadnienie lub podanie jednego odcinka oraz poprawne uzasadnienie 0 pkt – niepodanie żadnego odcinka oraz brak uzasadnienia
3.	Skala: 1 cm – 300 m Dane: 3,8 ha = 38 000 m ² 1 cm ² – 90 000 m ² x – 38 000 m ² x = 0,42 cm ²	0–2	2 pkt – poprawny sposób obliczenia oraz podanie poprawnego wyniku 1 pkt – poprawny sposób obliczenia, ale podanie niepoprawnego wyniku 0 pkt – niepoprawny sposób obliczenia i wynik
4.	Na przykład: 1. Liczne skały, lasy. 2. Obszar występowania lawin.	0–1	1 pkt – poprawne wskazanie dwóch przeszkód 0 pkt – wskazanie jednej poprawnej przeszkody lub brak odpowiedzi
5.	Na przykład: 1. Przebiega przez centrum miasta. 2. Znajduje się przy niej wiele muzeów, hoteli i innych obiektów turystycznych oraz obsługi turystycznej.	0–2	2 pkt – poprawne podanie dwóch uzasadnień 1 pkt – poprawne podanie jednego uzasadnienia 0 pkt – podanie niepoprawnych uzasadnień lub brak odpowiedzi
6.	a) Kasprowy Wierch jest zbudowany z granitów (granitoidów). b) Kolejno: granitoidy, płaszczowiny wierzchowe, płaszczowiny reglowe, eocen numulitowy, flisz (eocen, oligocen – flisz)	0–2	2 pkt – poprawne odczytanie rodzaju skał oraz podanie poprawnej kolejności występowania utworów geologicznych 1 pkt – poprawne odczytanie rodzaju skał lub podanie poprawnej kolejności występowania utworów geologicznych 0 pkt – niepoprawnie odczytanie rodzaju skał oraz podanie złej kolejności występowania utworów geologicznych

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
7.	d	0–1	1 pkt – zakreślenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – zakreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub brak zakreślenia
8.	Przystanek PKS w Jaszczurówce: 894 m n.p.m. Kasprowy Wierch: 1987 m n.p.m. Różnica wysokości: 1987 m n.p.m. – 894 m n.p.m. = 1093 m Gradient suchoadiabatyczny: 1°C na 100 m 1°C – 100 m x – 1093 m x ≈ 10,9°C 25°C – 10,9°C = 14,1°C (±0,1°C)	0–2	2 pkt – poprawny sposób obliczenia różnicy wysokości i poprawny wynik oraz poprawny sposób obliczenia różnicy temperatury z uwzględnieniem odpowiedniego gradientu i poprawny wynik 1 pkt – poprawny sposób obliczenia różnicy wysokości, ale błędny wynik oraz poprawny sposób obliczenia różnicy temperatury z uwzględnieniem odpowiedniego gradientu, ale niepoprawny wynik 0 pkt – niepoprawne sposoby obliczenia różnicy wysokości i różnicy temperatury lub brak odpowiedzi
9.	Na przykład: Negatywne: 1. Komerjalizacja tradycji i obrzędów. 2. Przyjmowanie obcych wzorców zachowań. Pozytywne: 1. Kulturowanie odrębności kulturowej. 2. Promocja kultury regionu w kraju i za granicą.	0–2	2 pkt – podanie dwóch poprawnych przykładów negatywnych oraz pozytywnych konsekwencji 1 pkt – podanie po jednym poprawnym przykładzie negatywnych oraz pozytywnych konsekwencji lub dwóch poprawnych przykładów negatywnych albo pozytywnych konsekwencji 0 pkt – podanie tylko jednej poprawnej lub niepodanie żadnej poprawnej konsekwencji
10.	Obiekt: Olczyńska Polana Wysokość górowania Słońca – poprawny wzór: $h = (90^\circ - \varphi) - 23^\circ 27'$ $h = 90^\circ - 49^\circ 16' - 23^\circ 27' = 17^\circ 17'$ Odpowiedź: Wysokość górowania Słońca na Olczyńskiej Polanie dnia 22 XII wynosi 17°17'. Uwaga: należy również uznać odpowiedź ucznia, który zastosował w obliczeniach wartość deklinacji Słońca wg „Rocznika Astronomicznego” to –23°26'. Uznajemy wtedy również wynik 17°18'.	0–2	2 pkt – poprawny sposób obliczenia wysokości górowania Słońca w dniu przesilenia zimowego na Olczyńskiej Polanie oraz poprawny wynik 1 pkt – poprawny sposób obliczenia wysokości górowania Słońca w dniu przesilenia zimowego na Olczyńskiej Polanie, ale niepoprawny wynik 0 pkt – niepoprawny sposób obliczenia oraz niepoprawny wynik lub brak odpowiedzi
11.	a) uskoki b) w neogenie Przykładowe uzasadnienie: Ponieważ do tego okresu kształtował się płytowy układ skał na tym obszarze, który następnie został podzielony uskokami.	0–2	2 pkt – podanie poprawnej nazwy pęknięć i poprawnej nazwy okresu oraz poprawnego uzasadnienia 1 pkt – podanie poprawnej nazwy pęknięć lub podanie poprawnej nazwy okresu wraz z poprawnym uzasadnieniem 0 pkt – podanie niepoprawnych nazw pęknięć oraz okresu i błędnego uzasadnienia lub brak odpowiedzi

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
12.	Na przykład: a) Ponieważ wszystkie kontynenty stanowiły wtedy całość. b) Osady zgromadzone kiedyś na dnie oceanów zostały wyciśnięte ku górze przez nasuwającą się płytę Dekanu.	0–2	2 pkt – podanie poprawnego wyjaśnienia oraz poprawnego uzasadnienia (wskazanie na osady morskie, które są wyciskane przez płytę Dekanu) 1 pkt – podanie poprawnego wyjaśnienia lub poprawnego uzasadnienia (wskazanie na osady morskie, które są wyciskane przez płytę Dekanu) 0 pkt – niepoprawne wyjaśnienie oraz niepoprawne uzasadnienie lub brak odpowiedzi
13.	Na przykład: 1. Hindukusz, 2. Pamir, 3. Kaukaz	0–1	1 pkt – poprawne podanie trzech pasm 0 pkt – brak odpowiedzi lub niepełna odpowiedź
14.	A. misa jeziora rynnowego B. pradolina C. wał moreny czołowej D. pagórki kemowe	0–2	2 pkt – poprawne podpisanie czterech elementów 1 pkt – poprawne podpisanie dwóch lub trzech elementów 0 pkt – poprawne podpisanie jednego elementu lub niepodpisanie żadnego
15.	Na przykład: a) rozmiar (średnica) kropeł b) warunki powstawania c) zasięg występowania	0–2	2 pkt – podanie trzech poprawnych różnic 1 pkt – podanie dwóch poprawnych różnic 0 pkt – podanie jednej poprawnej różnicy lub niepodanie żadnej
16.	Przykładowe podobieństwa: 1. Obie rzeki mają wysokie maksima przepływu. 2. Obie rzeki prowadzą mało wody w zimie. Przykładowe różnice: 1. Mają różną wielkość przepływu. 2. Jenisej prowadzi wody zimą, a rzeka wypływająca z lodowca Wereniskiold – nie.	0–2	2 pkt – poprawne podanie dwóch podobieństw oraz dwóch różnic 1 pkt – poprawne podanie dwóch podobieństw lub dwóch różnic, lub po jednym poprawnym podobieństwie i różnicy 0 pkt – poprawne podanie jednego podobieństwa lub jednej różnicy, lub niepodanie żadnych
17.	Ocena: negatywna, Przykładowe uzasadnienie: Ponieważ w razie ataku szkodników żerujących na drzewach iglastych duże połacie lasów mogą zostać szybko zniszczone.	0–1	1 pkt – poprawna ocena oraz uzasadnienie 0 pkt – poprawna ocena bez uzasadnienia lub brak oceny oraz uzasadnienia
18.	a) Lipiec, sierpień, ponieważ mogą się na siebie nałożyć różne typy najczęściej pojawiających się wezbrań. b) wezbranie sztormowe Fale sztormowe wywołane silnymi wiatrami z kierunku północnego powodują utrudniony odpływ wód rzek płynących z południa, przez co stan wód w dolnych odcinkach wzrasta.	0–2	a) 1 pkt – podanie poprawnych miesięcy oraz poprawnego uzasadnienia 0 pkt – podanie niepoprawnych miesięcy oraz niepoprawnego uzasadnienia lub brak odpowiedzi b) 1 pkt – podanie poprawnej przyczyny cofki na wybrzeżu Bałtyku oraz poprawne wyjaśnienie zjawiska 0 pkt – podanie błędnej przyczyny cofki na wybrzeżu Bałtyku oraz poprawne wyjaśnienie zjawiska lub podanie poprawnej przyczyny cofki, ale niepoprawne wyjaśnienie zjawiska, lub brak odpowiedzi

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
19.	a) wysoka b) mała c) duża d) mała e) mała Uwaga: uznajemy odpowiedzi, w których utożsamia się pojęcia: duża/wysoka oraz mała/niska.	0–2	2 pkt – poprawne udzielenie pięciu odpowiedzi 1 pkt – poprawne udzielenie trzech lub czterech odpowiedzi 0 pkt – poprawne udzielenie dwóch lub jednej odpowiedzi, lub nieudzielenie żadnej
20.	a) A. chrześcijaństwo, B. hinduizm b) A. jedno, B. wiele c) Na przykład: A. Polska, B. Indie d) Na przykład: A. Post Wielkanocny, B. system kastowy	0–2	2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch kolumn tabeli 1 pkt – poprawne uzupełnienie jednej kolumny tabeli 0 pkt – nieuzupełnienie lub błędne uzupełnienie obu kolumn
21.	Na przykład: 1. Gwałtowne erupcje wulkaniczne mogą zagrażać obszarom licznie zasiedlonym i je niszczyć. Obawy o bezpieczeństwo i dobytek mogą skutkować zmniejszeniem gęstości zaludnienia. 2. Na popiołach wulkanicznych tworzą się urodzajne gleby. Dzięki uzyskiwaniu z nich wysokich plonów można wyżywić większą liczbę ludzi. To prowadzi do wzrostu gęstości zaludnienia.	0–2	2 pkt – poprawne uzasadnienie wpływu na zmniejszenie oraz zwiększenie gęstości zaludnienia 1 pkt – poprawne uzasadnienie wpływu na zmniejszenie lub zwiększenie gęstości zaludnienia 0 pkt – brak uzasadnienia wpływu na zmniejszenie oraz zwiększenie gęstości zaludnienia
22.	A: wysoki, mała, Meksyk B: niski, duża, Niemcy	0–2	2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli 1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli 0 pkt – brak poprawnego uzupełnienia tabeli
23.	Na przykład: 1. mniejsza odległość 2. otwarte granice (brak wiz)	0–1	1 pkt – podanie dwóch poprawnych powodów 0 pkt – podanie jednego poprawnego powodu lub brak poprawnych odpowiedzi
24.	Grupa krajów: kraje słabo rozwinięte i rozwijające się gospodarczo. Przykładowe uzasadnienie: Ponieważ większa część ludności na świecie żyje w krajach słabo rozwiniętych oraz rozwijających się gospodarczo, w których następuje urbanizacja pozorna lub duży napływ ludności do miast spowodowany poszukiwaniem pracy.	0–2	2 pkt – poprawne wskazanie grupy krajów z największą dynamiką oraz poprawne uzasadnienie 1 pkt – poprawne wskazanie grupy krajów z największą dynamiką, ale niepoprawne uzasadnienie lub brak uzasadnienia 0 pkt – niepoprawne wskazanie grupy krajów z największą dynamiką oraz niepoprawne uzasadnienie
25.	Na przykład: 1. Model kulturowy stawia potomka męskiego wyżej w hierarchii społecznej, jest on bardziej pożądanym od potomka żeńskiego. 2. Przyrost naturalny regulowany przez państwo, w którym pożądanym jest model rodziny 2 + 1.	0–2	2 pkt – poprawne podanie dwóch przyczyn 1 pkt – poprawne podanie jednej przyczyny 0 pkt – brak poprawnych odpowiedzi
26.	Chiny	0–1	1 pkt – zakreślenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – zakreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub brak zakreślenia

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
27.	<p>Na przykład:</p> <p>a) Ocena: niekorzystna. Uzasadnienie: Ocena jest niekorzystna, ponieważ pojedyncza elektrownia wiatrowa produkuje stosunkowo niewielką ilość energii.</p> <p>b) Obszary położone nad Bałtykiem są dobrą lokalizacją dla elektrowni wiatrowych ze względu na występowanie silnych i częstych wiatrów.</p>	0–2	<p>2 pkt – poprawna ocena wraz z jej uzasadnieniem oraz uzasadnienie lokalizacji elektrowni</p> <p>1 pkt – poprawna ocena wraz z jej uzasadnieniem lub poprawne uzasadnienie lokalizacji elektrowni</p> <p>0 pkt – brak oceny wraz z jej uzasadnieniem oraz brak uzasadnienia lokalizacji elektrowni</p>
28.	<p>Na przykład:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakaz sprzedaży niezdrowej tłustej żywności dzieciom w szkołach. 2. Organizowanie przez szkoły cyklicznych imprez sportowych (np. biegi). 3. Pobudzanie społeczeństwa do większej aktywności, stwarzanie warunków do ruchu przez rozwijanie infrastruktury sportowej (np. drogi rowerowe, parki). 	0–2	<p>2 pkt – poprawne podanie trzech działań</p> <p>1 pkt – poprawne podanie dwóch działań</p> <p>0 pkt – poprawne podanie jednego działania lub brak poprawnej odpowiedzi</p>
29.	<ol style="list-style-type: none"> 1. B 2. C 3. D 4. A 5. B 	0–2	<p>2 pkt – poprawne przyporządkowanie pięciu elementów</p> <p>1 pkt – poprawne przyporządkowanie trzech lub czterech elementów</p> <p>0 pkt – poprawne przyporządkowanie dwóch i mniejszej liczby elementów</p>
30.	<p>Na przykład:</p> <p>Wydobycie ropy naftowej w obszarze szelfu spada, z dna głębokiego – po dynamicznym wzroście nastąpił spadek, a z obszarów dna bardzo głębokiego – następuje wzrost.</p>	0–1	<p>1 pkt – wskazanie trzech poprawnych tendencji wydobywania ropy naftowej dla każdego obszaru wód</p> <p>0 pkt – wskazanie jedynie dwóch, jednej poprawnej tendencji lub wskazanie niepoprawnych tendencji wydobywania ropy naftowej dla każdego obszaru wód lub brak odpowiedzi</p>
31.	<p>Na przykład:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) śmierć organizmów morskich żyjących w wodzie zatoki b) spadek liczby turystów odwiedzających wybrzeże zatoki c) konieczność kosztownego usuwania plam ropy 	0–2	<p>2 pkt – podanie trzech poprawnych konsekwencji</p> <p>1 pkt – podanie dwóch poprawnych konsekwencji</p> <p>0 pkt – podanie jednej poprawnej konsekwencji lub niepodanie żadnej</p>
32.	<p>Na przykład:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Ponieważ Finlandia ma stosunkowo dużą powierzchnię. b) Grecja jest to kraj górzysty, w którym rzeki mają duży spadek. Dodatkowo położenie geograficzne tego kraju (w strefie klimatów podzwrotnikowych) powoduje duże wahania stanów wód w nielicznych rzekach (niskie stany latem, wysokie zimą). 	0–2	<p>2 pkt – wskazanie w uzasadnieniu na dużą powierzchnię tego kraju oraz poprawne wyjaśnienie przyczyny oparte na jednym z argumentów (spadek rzek, warunki klimatyczne)</p> <p>1 pkt – wskazanie w uzasadnieniu na dużą powierzchnię tego kraju lub poprawne wyjaśnienie przyczyny oparte na jednym z argumentów (spadek rzek, warunki klimatyczne)</p> <p>0 pkt – brak wskazania w uzasadnieniu na dużą powierzchnię tego kraju oraz niepoprawne wyjaśnienie przyczyny</p>

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
33.	<p>a) podkarpackie, lubelskie</p> <p>b) $(7\ 919\ 134 : 16\ 853\ 021) \cdot 100\%$ = 46,99% ($\pm 0,1\%$)</p> <p>c) Na przykład: Porażka nie była wielka. Przeliczając na procenty różnice ważnych głosów oddanych na obu kandydatów, Jarosław Kaczyński przegrał kilkoma punktami procentowymi.</p>	0–3	<p>a) 1 pkt – poprawne podanie nazw dwóch województw 0 pkt – podanie tylko jednej poprawnej nazwy województwa lub brak odpowiedzi</p> <p>b) 1 pkt – poprawny sposób obliczenia odsetka głosów oraz poprawny wynik 0 pkt – poprawny sposób obliczenia odsetka głosów, ale niepoprawny wynik lub niepoprawny sposób obliczenia odsetka głosów i niepoprawny wynik lub brak odpowiedzi</p> <p>c) 1 pkt – dokonanie poprawnej oceny 0 pkt – niepoprawna ocena bądź brak odpowiedzi</p>